

กลยุทธ์การสอนตัวอักษรจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย

Strategies for Teaching Chinese Characters to Thai Learners

จารุวรรณ เดชฤทธิ์ตันติกร¹, ปูนัญญา คงทน¹ และ ภัณวีตา ชีวภาติ¹
Jaruwan Detrittantikon¹, Punyisa Khongthon¹ and Panwita Cheewapati¹

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹School of Liberal Arts, Eastern Asia University

Received: April 7, 2021

Revised: May 13, 2021

Accepted: May 17, 2021

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ตัวอักษรจีนเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียนภาษาจีนเป็นองค์ประกอบสำคัญในด้านการเรียนการสอนภาษาจีนที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไม่สามารถมองข้ามได้ ในการเรียนภาษาจีนโดยทั่วไปแล้วมักพบปัญหาเรื่องการเขียนตัวอักษรจีนของผู้เรียนคือ การผิดพลาดของเส้นขีด ทิศทางการเขียนเส้นขีดและลำดับขีดของอักษรจีน ความไม่เข้าใจตัวอักษรจีนโครงสร้างเดี่ยวและโครงสร้างรวม เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตัวอักษรจีน ไม่มีเทคนิคหรือกลยุทธ์ในการเขียนตัวอักษรจีน ทำให้เมื่อเรียนไปจนถึงระดับหนึ่งจะรู้สึกว่าการเขียนตัวอักษรจีนยาก เขียนยาก จนทำให้เกิดความรู้สึท้อถอยและหมดกำลังใจในการเรียนภาษาจีน ดังนั้นถ้าผู้เรียนทราบถึงปัญหาในการเรียนตัวอักษรจีนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมรวมถึงเทคนิคและกลยุทธ์ในการเขียนตัวอักษรจีนจะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อตัวอักษรจีน รวมถึงสามารถช่วยลดข้อผิดพลาดในการเขียนตัวอักษรจีนได้ด้วย บทความฉบับนี้จึงเขียนขึ้นมาเพื่อรวบรวมปัญหาและเสนอแนะกลยุทธ์ในการสอนตัวอักษรจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย โดยผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนตัวอักษรจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้ (1) ความรู้ในการสอนตัวอักษรจีนโดยสังเขป (2) ปัญหาการเรียนรู้ตัวอักษรจีนของผู้เรียนชาวไทย (3) กลยุทธ์ในการสอนตัวอักษรจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย (4) สรุป

คำสำคัญ: ผู้เรียนชาวไทย, ปัญหาในการสอนตัวอักษรจีน, กลยุทธ์ในการสอนตัวอักษรจีน

Abstract

Studying Chinese characters is the foundation of Chinese reading and writing. It is an important element in Chinese language teaching that neither the tutor nor the learner can overlook. For Chinese learners, generally speaking, stroke error are the most significant problem when writing Chinese characters. This includes problems in the writing direction, stroke and stroke order of Chinese characters, as well as poor understandings of Chinese characters and their single or combined structures. Because most learners lack basic knowledge about Chinese characters, they possess no techniques or strategies for writing Chinese characters. After studying to a certain level, they will feel that Chinese characters are difficult to learn and write. They will subsequently and discouragement towards learning Chinese. Including techniques and strategies for writing Chinese characters can avoid student boredom regarding Chinese characters. It also can help reduce errors in writing Chinese characters as well. This article was written to

compile problems and analyze strategies for teaching Chinese characters to Thai learners. Teachers can apply them to teach Chinese characters effectively. The information is presented in the following order (1) knowledge of teaching Chinese characters in a nutshell (2) problems Thai learner encounter when learning Chinese characters (3) strategies for teaching Chinese characters to Thai learners (4) conclusion

Keywords: Thai learners, Chinese characters learning problems, strategies for teaching Chinese characters



บทนำ

ภาษาจีนถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภาษาอื่น ถ้าสามารถพูดภาษาจีนได้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จไปแล้วหนึ่งขั้น เพราะประเทศจีนเป็นประเทศที่กำลังถูกจับตามองในทุกๆด้านและเมื่อธุรกิจขยายตัว การสื่อสารจึงถือเป็นกลไกหลักในการติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องรีบเร่งพัฒนาเพื่อก้าวให้ทันกับการขยายตัวของภาคธุรกิจ ดังนั้นไม่ว่าจะเรียนภาษาใดๆจำเป็นต้องอาศัยทักษะด้านฟัง พูด อ่านและเขียน การเรียนภาษาจีนก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะทักษะในด้านการเขียนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้ จากผลงานวิจัยของวศิน พรหมสุรินทร์ (วศิน พรหมสุรินทร์ 2019:67) พบว่าพื้นฐานความรู้ทางภาษาของผู้เรียนนั้น มีผลต่อการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีน จึงได้เสนอแนะวิธีการพื้นฐานในการสอนตัวอักษรจีนโดยยึดหลักจากมาตรฐานครูผู้สอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ

ตัวอักษรจีนเป็นระบบเครื่องหมายบันทึกภาษาจีน มีประวัติยาวนานมีเค้าโครงที่มีเอกลักษณ์พิเศษเป็นตัวอักษรที่มีความสำคัญยิ่งชนิดหนึ่งของโลกปัจจุบัน ฉะนั้นการเรียนรู้ตัวอักษรจีนจำเป็นต้องเพิ่มความเข้มข้นมากยิ่งขึ้นในสังคมข้อมูลข่าวสาร การไม่รู้จักตัวอักษรจีน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้หรือไม่สามารถป้อนข้อมูลภาษาจีนเข้าระบบคอมพิวเตอร์ ถึงแม้จะสามารถพูดภาษาจีนได้คล่องออกเสียงถูกต้องแต่ก็ไม่ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาจีน ไซ้อู้อิน (Cai Yuqin, 2009:1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนตัวอักษรจีนไว้ว่า การเรียนตัวอักษรจีนเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียนภาษาจีนเป็นองค์ประกอบสำคัญในด้านการเรียนการสอนภาษาจีน สอดคล้อง

กับโจวจิ๋น (Zhoujian, 2009:106) ที่กล่าวว่า การเขียนตัวอักษรจีนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมานาน และในปัจจุบันนี้การเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนใช้เวลาเรียนภาษาจีนนานแต่เป็นส่วนน้อยที่สามารถนำความรู้ความสามารถส่วนนี้ไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะการเรียนการสอนตัวอักษรจีน ผู้เรียนส่วนมากเขียนตัวอักษรจีนไม่ได้หรือไม่ถูกต้องและมีความคิดเห็นว่าตัวอักษรจีนนั้นเขียนยาก อีกทั้งไม่ได้ส่งผลกระทบบนสำหรับผู้เรียนที่ต้องการเรียนเพื่อการอ่านออกเขียนได้ขั้นพื้นฐาน จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนตัวอักษรจีนเท่าที่ควร การเขียนตัวอักษรจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทยแล้วนั้น ถือว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนภาษาจีน เนื่องจากต้นกำเนิดของอักษรจีนมีลักษณะเป็นอักษรภาพ มีเส้นขีดมาเรียงต่อกันหลายขีด ปัญหาย่อมเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเรียนไปถึงระดับหนึ่งแล้วไม่สามารถอ่านและเขียนตัวอักษรจีนได้เพราะผู้เรียนยังมีความเข้าใจในกฎเกณฑ์ของการเขียนตัวอักษรจีนไม่เพียงพอ ทำให้การสอนและการเรียนรู้ตัวอักษรจีนไม่มีประสิทธิภาพ แต่ถึงแม้ว่าการเขียนตัวอักษรจีนให้ได้ในช่วงระยะเวลาอันสั้นนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากแต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่สามารถทำได้

บทความนี้จึงเขียนขึ้นมาเพื่อรวบรวมกลยุทธ์ต่างๆในการสอนตัวอักษรจีน เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนนำไปฝึกฝนหรือปรับใช้เพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน คำว่า “กลยุทธ์” จากราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง “วิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่างๆ, เล่ห์เหลี่ยม, การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม” และการเรียนภาษา หมายถึง การศึกษาเรียนรู้ภาษาโดยใช้ภาษาในการสื่อสาร กลยุทธ์การ

สอนตัวอักษรจีนในที่นี้ จึงหมายถึง กลวิธีที่ผู้เขียนได้ใช้ ความรู้ความชำนาญ โดยมีการวางแผน มีปฏิภาณในการใช้ และรู้จักใช้วิธีการพลิกแพลงเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดการพัฒนาให้ได้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะหากผู้สอนมีวิธีการหรือกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการสอน ถ่ายทอดวิธีการเรียนรู้ตัวอักษรจีนตั้งแต่โครงสร้างขั้นพื้นฐานจากระดับง่ายไปหายาก ผู้เรียนก็จะเริ่มฝึกเขียนได้อย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามลำดับขีดและตามลำดับโครงสร้างของตัวอักษรไปจนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างกลยุทธ์เฉพาะของตนเองขึ้นมาช่วยในการเรียนตัวอักษรจีน เนื่องจากอักษรจีนนั้นเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกรายวิชา หากผู้เรียนมีองค์ความรู้ด้านอักษรจีนอย่างถูกต้องและเพียงพอ ก็เปรียบเสมือนประตูให้ผู้เรียนก้าวไปสู่ความสำเร็จในอนาคตได้ ดังคำกล่าวของเฟิง ลีผิง (Feng Liping 1998:99) ที่กล่าวไว้ว่า “ถ้าเรียนตัวอักษรจีนได้ไม่ดีก็จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและพัฒนาทักษะภาษาจีนในทุกๆด้านและยังส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนอีกด้วย”

ความรู้ในการสอนตัวอักษรจีนโดยสังเขป

หานเจี้ยนถัง (Han Jiantang 2004:78) ได้เสนอลักษณะโครงสร้างของตัวอักษรจีนไว้ว่า ตัวอักษรจีนในปัจจุบันเป็นอักษรสี่เหลี่ยมที่ประกอบด้วยเส้นขีด มีโครงสร้าง 3 ส่วนคือ เส้นขีด ส่วนประกอบ ตัวอักษร การเขียนตัวอักษรจีนเป็นกระบวนการเริ่มต้นจากเส้นขีด ผ่านส่วนประกอบถึงตัวอักษรจีน ส่วนประกอบเป็นส่วนหนึ่งของตัวอักษรจีน มีลักษณะดังนี้

1. เส้นขีด เป็นจุดและเส้นต่างๆที่ประกอบในตัวอักษร เป็นหน่วยโครงสร้างหลักที่สุดของตัวอักษรจีนซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆกับการออกเสียงและความหมายของตัวอักษรจีน ลำดับขีดเป็นลำดับขั้นตอนของการเขียนเส้นขีดในตัวอักษรจีน ตัวอักษรจีนจะเขียนได้ทั้งเร็วและสวยเมื่อเขียนตามลำดับขีด หลักการเขียนเส้นขีดคือ 1) การเขียนเส้นขีดให้ตรงเนื่องจากตัวอักษรจีนเป็นอักษรสี่เหลี่ยม เส้นขีดพื้นฐานของตัวอักษรจีนมักเป็นเส้นขีดตรง 2) ตัวอักษรจีนมีจำนวนรูปร่างและตำแหน่งเส้นขีดที่แน่นอนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามใจชอบ และ 4) ควรเขียนตัวอักษรจีนตามลำดับเส้นขีด

2. ส่วนประกอบของตัวอักษรจีน แบ่งเป็นส่วน

ประกอบที่สามารถใช้เดี่ยวๆ ตัวอักษรได้กับส่วนประกอบที่ไม่สามารถใช้เดี่ยวๆ ได้ต้องนำไปประกอบกับส่วนอื่นถึงจะกลายเป็นตัวอักษร และส่วนประกอบมีจำนวนน้อยกว่าตัวอักษรจีนมาก จึงถือว่าเป็นการอำนวยความสะดวกกับการเรียนตัวอักษรจีน

3. ตัวอักษรจีนมีรูปร่าง การออกเสียงและความหมายของตัวเอง สามารถแบ่งเป็นอักษรจีนโครงสร้างเดี่ยวและอักษรจีนโครงสร้างรวม อักษรจีนโครงสร้างเดี่ยวมีเพียงหนึ่งส่วนประกอบ มีจำนวนน้อย ใช้น้อย มีทั้งที่สามารถประสมกับส่วนประกอบอื่นได้และสามารถประสมกับส่วนประกอบอื่นได้ ส่วนอักษรจีนโครงสร้างรวมประกอบด้วยส่วนประกอบตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป อักษรจีนโครงสร้างรวมมีจำนวนมากและมีหลากหลายลักษณะโครงสร้าง

สำหรับผู้สอนตัวอักษรจีนนั้น จางจิ้งเสียน (Zhang Jingxian, 2004: 2) กล่าวว่าอักษรจีนเป็นปัญหาหลักอย่างหนึ่งสำหรับผู้เรียนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งมาจากสาเหตุหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ประการที่ 1 คือ ตัวอักษรจีนมีลักษณะพิเศษของตนเอง อักษรจีนยุคแรกจะมีหลายรูปแบบ เกิดจากรูปร่างและความหมายของตัวอักษรจีนนั้นๆ แต่หลังจากผ่านการวิวัฒนาการรูปร่างมาเป็นระยะเวลาหลายพันปี ตัวอักษรจีนเหล่านี้สูญเสียลักษณะการเป็นอักษรภาพไป การออกเสียงของตัวอักษรจีนบางตัวที่มีรูปเหมือนกันแต่กลับออกเสียงไม่เหมือนกัน เส้นขีดของอักษรจีนในปัจจุบันมีเยอะมากถึง 20-30 ขีด ความแตกต่างของเส้นขีดก็มีน้อยมาก ความเกี่ยวข้องที่แตกต่างกันระหว่างเส้นขีดเป็นวิธีการสำคัญในการสร้างอักษรจีน ดังนั้นในสายตาของผู้เรียนตัวอักษรจีนจึงเหมือนเป็นสัญลักษณ์ของเส้นต่างๆที่มาพันขดกันเป็นเกลียว

2. ประการที่ 2 คือ คุณลักษณะของผู้เรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาจีนและไม่มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรจีน ได้รับเพียงความรู้เกี่ยวกับระบบสัทอักษรจีนเท่านั้น เมื่อพวกเขาได้สัมผัสตัวอักษรจีนครั้งแรกจึงเต็มไปด้วยความสับสนและเกิดความกลัวตัวอักษรจีน

3. ประการที่ 3 คือ วิธีการสอนอักษรจีนในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะที่ 1 ควรเรียนรู้ระบบสัทอักษรจีนก่อนเรียนตัวอักษรจีน หมายถึงควรสอนตัวอักษรจีนหลังจากผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้ในระดับหนึ่ง

ลักษณะที่ 2 การเรียนระบบสัทอักษรจีนควบคู่ไปกับการเรียนตัวอักษรจีน หมายถึงการอ่านระบบสัทอักษรจีนและรู้จักตัวอักษรจีนไปพร้อมกัน

ลักษณะที่ 3 การเรียนระบบสัทอักษรจีนไปพร้อมกับการสอนแบบแทรกตัวอักษรจีน หมายถึงมีตัวอักษรจีนแทรกไปกับระบบสัทอักษรจีนเพื่อควบคุมจำนวนคำศัพท์ใหม่และลำดับของพยางค์ที่ปรากฏ

ลักษณะที่ 4 การเรียนตัวอักษรจีนอย่างเดียวโดยเลือกใช้แบบเรียนที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งวิธีนี้สอดคล้องกับหลี่ หยาง (Li Yang 2004:526) ที่กล่าวว่าแบบเรียนหรือแบบฝึกทักษะตัวอักษรจีนของประเทศไทยที่เน้นตัวอักษรจีนเป็นหลักยังมีน้อยมาก เช่น แบบฝึกทักษะ คัดเขียนเรียนจีน เป็นแบบฝึกทักษะตัวอักษรจีนเฉพาะโดยเริ่มจากการเรียนรู้คำศัพท์ที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน ซึ่งแยกเป็นหมวดหมู่เพื่อง่ายต่อการจดจำ มีระบบสัทอักษรพินอินและคำอ่านภาษาไทยประกอบ พร้อมทั้งมีแบบฝึกคัดตัวอักษรและภาพประกอบที่มีสีสันสดใสสวยงาม การจัดสอนตัวอักษรจีนตามคำศัพท์ของหมวดหมู่มากกว่าตามความยากง่ายของอักษรจีน แบบเรียนที่มีลักษณะเฉพาะนี้จะทำให้การสอนตัวอักษรจีนให้แก่ผู้เรียนชาวไทยนั้นเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัญหาการเรียนรู้อักษรจีนของผู้เรียนชาวไทย

จากผลวิจัยของเหวินจิง (Wen Jing , 2009:9) พบว่าลักษณะข้อผิดพลาดของตัวอักษรจีนที่พบเห็นบ่อยคือการเขียนตกหล่นของเส้นขีดหรือมีเส้นขีดที่เกินมา โดยเส้นขีดที่ขาดที่เกินมักเป็นเส้นขีด 点 (丶) ทำให้เกิดข้อผิดพลาดของความหมาย ยกตัวอย่างเช่น ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเขียนคำว่า 丸 (wán) หมายถึง ลูกขี้ หรือคำว่า 叉 (chā) หมายถึง ส้อม แต่ผู้เรียนเขียนตกหล่นเส้นขีด 点 (丶) จึงกลายเป็นอักษร 丸 และ 又 หมายถึง อีกครั้ง ทำให้ความหมายของอักษรจีนสองตัวนี้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง

ลักษณะทิศทางการเขียนเส้นขีดผิดพลาด บางครั้งผู้เรียนเขียนอักษรจีนถูกต้องและผู้สอนเข้าใจว่าผู้เรียนต้องการสื่อความหมายอย่างไร แต่ทิศทางการขีดกลับพบข้อผิดพลาด ยกตัวอย่างเช่น 看, 爱 เส้นขีดแรกควรเป็นเส้นขีด 平撇 (一) แต่ผู้เรียนมักเข้าใจว่าเป็นเส้นขีด 横 (一) ลักษณะข้อผิดพลาดเช่นนี้สามารถเชื่อมโยง

ไปถึงข้อผิดพลาดในเรื่องลำดับขีด จากประสบการณ์ของผู้เขียนเกี่ยวกับการสอนลำดับขีด ตัวอักษร 不 ลำดับขีดที่ถูกต้องคือ 一 丿 丨 不 ผู้เรียนมักเข้าใจผิดเป็น 一 丨 丿 不 และตัวอักษร 女 ลำดับขีดที่ถูกต้องคือ 丨 女 女 ผู้เรียนมักเข้าใจผิดเป็น 一 丨 女 ซึ่งสอดคล้องกับนริศ วศินานนท์และสุกัญญา วศินานนท์ (นริศ วศินานนท์ และ สุกัญญา วศินานนท์, 2019: 95) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนผู้สอนจำนวนไม่น้อยนอกจากยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการเขียนอักษรจีนแล้ว ยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการเขียนของเส้นขีดอักษรจีนด้วย ผู้เรียนหลายคนเห็นว่า อักษรจีนที่เขียนเป็นตัวๆจะไม่สามารถมองเห็นลำดับการเขียนก่อนหลังของเส้นขีดได้ อีกทั้งมีนักศึกษาบางคนเห็นว่าอนาคตต่อไปผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเขียนอักษรจีน เพราะสามารถใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์อักษรจีนแทนมากยิ่งขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลำดับเส้นขีดอักษรจีน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุหลักๆที่ทำให้ผู้เรียนเขียนลำดับขีดผิดพลาด

ข้อผิดพลาดที่เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบอักษรข้างจากผลการวิจัยของนาริรัตน์ วัฒนเวฬุ (นาริรัตน์ วัฒนเวฬุ , 2018, 303) พบว่าเกิดข้อผิดพลาดของการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะส่วนประกอบอักษรข้างมากที่สุดและส่วนใหญ่เป็นการเขียนส่วนประกอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ยกตัวอย่างเช่น 卩 ในอักษร 都 卩 院 队 ผู้เรียนมักเขียนสลับตำแหน่งซ้ายขวาเนื่องจากเป็นหมวดคำที่คล้ายคลึงกันระหว่าง 右耳旁 (yòu'ěr páng) และ 左耳旁 (zuǒ'ěr páng)

ซึ่งในกรณีนี้จะสามารถเชื่อมโยงไปถึงข้อผิดพลาดในการเขียนอักษรจีนโครงสร้างเดี่ยวและโครงสร้างรวม ยกตัวอย่างเช่น อักษร 万 เป็นอักษรจีนโครงสร้างเดี่ยว ลำดับขีดที่ถูกต้องคือ 一 丿 万 แต่ผู้เรียนมักเขียนผิดเป็น 一 丿 万 ส่วนอักษรโครงสร้างรวมพบว่าเกิดข้อผิดพลาดในการเขียนลำดับขีดหมวดนำอักษรจีน 辶 : 走之旁 (zǒuzhī páng) เกี่ยวข้องกับการเดิน ระยะทางหรือการกระทำของเท้า ในตัวอักษร 这 还 过 远 หลักการเขียนที่ถูกต้องคือ เขียนโครงสร้างด้านในก่อนด้านนอก แต่ผู้เรียนมักเขียนโครงสร้างด้านนอกก่อนด้านใน 辶 辶 辶 辶 辶 ซึ่งผิดหลักการเขียนหรือเกิดจากความเคยชินของผู้เรียนนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของภูมรินทร์ ภิรมย์

เลิศอมร (ภูมรินทร์ ภิรมย์เลิศอมร, 2012: 46-49) ที่มีข้อค้นพบว่า ข้อผิดพลาดด้านการเขียนตัวอักษรจีนของนิสิตสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ ลักษณะที่ 1 คือ ความผิดพลาดในระดับการเขียนตัวอักษร แบ่งได้เป็น เส้นขีดผิดพลาด ส่วนประกอบผิดพลาด โครงสร้างผิดพลาด ลักษณะที่ 2 คือ ความผิดพลาดในระดับการใช้ตัวอักษร แบ่งได้เป็นการใช้ตัวอักษรที่มีรูปร่างใกล้เคียงกันมาแทนที่เช่น 问 (wèn) เขียนเป็น 间 (jiān) และ 我 (wǒ) เขียนเป็น 找 (zhǎo) เป็นต้น การใช้ตัวอักษรที่มีเสียงพ้องหรือคล้ายกันมาแทนที่เช่น 公 (gōng) เขียนเป็น 工 (gōng) และ 尝 (cháng) เขียนเป็น 常 (cháng) เป็นต้น การใช้ตัวอักษรที่รูปร่างและเสียงใกล้เคียงกันมาแทนที่เช่น 己 (jǐ) เขียนเป็น 已 (yǐ) และ 啡 (fēi) เขียนเป็น 非 (fēi) เป็นต้น และการใช้ตัวอักษรที่เสียงและรูปร่างไม่เกี่ยวข้องกันมาแทนที่เช่น 许 (xǔ) เขียนเป็น 诉 (sù) และ 办 (bàn) เขียนเป็น 方 (fāng) เป็นต้น ซึ่งปัญหานี้ส่วนใหญ่จะปรากฏในกลุ่มผู้เริ่มเรียนเท่านั้น เนื่องจากตอนเริ่มเรียนผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับตัวอักษรจีน เกิดความสับสนได้ง่ายแต่เมื่อเรียนไปถึงระดับกลางหรือระดับสูง ผู้เรียนพบเจอคำศัพท์บ่อยขึ้น ปริมาณคำศัพท์ที่เรียนรู้มีจำนวนมากขึ้น ปัญหาการใช้คำพ้องเสียงมาแทนที่ก็จะค่อยๆ ลดลงและหมดไปในที่สุด

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้เขียนเกิดการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ต่างๆที่ใช้ในการสอนตัวอักษรจีนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนตัวอักษรจีนให้แก่ผู้เรียนชาวไทย

การสอนเส้นขีด

เกา เหยียน (Gao Yan, 2016: 24) กล่าวว่า เส้นขีดหมายถึง ส่วนประกอบพื้นฐานของตัวอักษรจีนที่แยกออกมาและเป็นส่วนประกอบของอักษรจีนที่เล็กที่สุด โดยมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่การจรดปลายดินสอหรือปากกาเพื่อเริ่มเขียน จนถึงยกปลายขึ้นเพื่อสิ้นสุดการเขียน เช่นนี้จะเรียกว่า หนึ่งเส้นขีด ตัวอักษรจีนนั้นไม่ว่าจะมีรูปร่างเรียบง่ายหรือซับซ้อนล้วนเกิดจากการประกอบกันและเชื่อมต่อกันของเส้นขีด ดังนั้นการฝึกเขียนเส้นขีดจึงเป็นการฝึกขั้นพื้นฐานที่สุดสำหรับการเรียนตัวอักษรจีนในผู้เรียนชาวต่างชาติ

การสอนเส้นขีดควรเริ่มจากการสอนเส้นขีดพื้นฐานต่อด้วยเส้นขีดรวม ผู้เรียนสามารถพูดชื่อของเส้นขีดพื้นฐานได้คล่องเพื่อเป็นการวางรากฐานที่ดีในการพูดลำดับขีดที่ถูกต้องของอักษรจีนในลำดับต่อไป รองลงมาคือเส้นขีดบางส่วนของตัวอักษรจีนที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น เส้นขีด 捺 (丿) กับเส้นขีด 点 (丶), เส้นขีด 点 (丶) กับเส้นขีด 提 (㇇), เส้นขีด 竖钩 (丨) กับเส้นขีด 竖提 (丨), เส้นขีด 竖弯钩 (乚) กับเส้นขีด 捺 (丿)

และเส้นขีด 斜钩 (㇇), เส้นขีด 撇折 (㇇) กับเส้นขีด 撇点 (㇇) เป็นต้น ถ้าหากผู้เรียนไม่สังเกตให้รอบคอบ จะเกิดความสับสนทำให้ลากเส้นผิดพลาดได้ง่าย ดังนั้น ผู้สอนต้องชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงความแตกต่างของเส้นขีดเหล่านี้ เพื่อลดโอกาสที่ผู้เรียนจะเขียนอักษรจีนผิด และที่ขาดมิได้คือ การแนะนำเส้นขีดในตำแหน่งที่พบเจอบ่อยและเกิดข้อผิดพลาดอยู่เสมอ ยกตัวอย่างเช่น

- เส้นขีด 平撇 (一) เป็นเส้นตัววัดซ้าย ที่มีลักษณะแบนราบ อยู่ด้านบนสุด พบเจอในตัวอักษร 干 毛

- เส้นขีด 短撇 (一) เป็นเส้นตัววัดซ้ายแบบสั้นๆ มักจะอยู่ที่ด้านซ้ายบน พบเจอในตัวอักษร 牛 午

- เส้นขีด 点 (丶) มีวิธีการลากเส้นแบบสองทิศทางคือ จากซ้ายบนไปขวาล่าง อีกด้านหนึ่งคือ จากขวาล่างไปซ้ายบน ประเภทที่ 1 ปรากฏบ่อยที่ด้านบนซ้ายของคำ ได้แก่ 讠 讠 หรือด้านบนของตัวอักษร 安 หรือด้านล่างขวาของตัวอักษร 热 ประเภทที่ 2 ปรากฏที่ด้านล่างซ้ายของตัวอักษร 心 办 小火 ประเภทที่ 3 ผู้เรียนจะต้องให้ความสนใจกับการจัดเรียงเส้นขีดตัวอย่างเช่น เส้นขีด 点 (丶) ในอักษร 头 心 จะเป็นลักษณะบนและล่าง ไม่ได้วางตำแหน่งชิดกัน ส่วนเส้นขีด 点 (丶) ในอักษร 兴 นั้นกลับเป็นลักษณะที่อยู่ระนาบเดียวกันทั้งหมด

กลยุทธ์ในการสอนเส้นขีด

กลยุทธ์ที่ 1 วิธีการให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับเส้นขีดให้ความสำคัญกับเส้นขีด ให้ผู้เรียนรู้ว่าตัวอักษรจีนหนึ่งตัวเกิดจากการประกอบกันขึ้นมาของเส้นขีด ดังนั้นเส้นขีดจึงไม่สามารถแยกออกจากตัวอักษรจีนได้ นอกจากนี้เวลาที่ผู้สอนเลือกตัวอักษรจีนมาเป็นตัวอย่างในขั้นแรก อักษรจีนตัวนั้นควรจะต้องมีการประกอบกันขึ้นมาจากเส้นขีดหลาย

ขีดในตัวเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงโครงสร้างโดยรวมของตัวอักษรจีนมากขึ้น

หนังสือเรียนภาษาจีนในประเทศไทยส่วนใหญ่ประโยคแรกที่คุณสอนมักเจอคือคำว่า 你好 หมายถึง สวัสดี ดังนั้นอักษรจีนตัวแรกที่คุณเรียนได้สัมผัสคือ 你 และ 好 ในกรณีนี้เมื่อสอนคำว่า 你 ที่แปลว่าคุณ ผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่า คำว่า 你 สามารถแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 亻 และ 尔 จากนั้นอธิบายเพิ่มเติม 亻 เกิดจากสองขีดประกบกันคือเส้นขีด 撇 (丿) และเส้นขีด 竖 (丨) ส่วนประกอบ 尔 แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 丩 และ 尪 ส่วนประกอบ 丩 เกิดจากสองขีดประกบกันคือเส้นขีด 短撇 (㇇) และเส้นขีด 横钩 (㇇) ส่วนประกอบ 尪 เกิดจากเส้นขีด 竖钩 (丨) และเส้นขีด 点 (丶) ที่ตัวไปทางซ้ายและขวา ส่วนคำว่า 好 หมายถึง ดี แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 女 และ 子 ส่วนประกอบ 女 เกิดจากสามขีดประกบกันคือเส้นขีด 撇点 (㇇) เส้นขีด 撇 (丿) และเส้นขีด 横 (一) ส่วนประกอบ 子 เกิดจากสามขีดประกบกันคือเส้นขีด 横钩 (㇇) เส้นขีด 竖钩 (丨) และเส้นขีด 横 (一) ดังนั้นในอักษรจีนคำว่า 你好 นอกจากเส้นขีด 提 (㇇) ที่ไม่ปรากฏอยู่ในคำศัพท์นี้แล้ว ผู้เรียนจะได้รู้จักเส้นขีดพื้นฐานทั้งหมดจากตัวอักษรนี้พร้อมกับรู้จักตัวอักษรจีนในเวลาเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ในขณะที่ผู้สอนเลือกตัวอักษรจีนมาเป็นตัวอย่างในการฝึก ควรเลือกอักษรจีนที่มีเส้นขีดค่อนข้างน้อยหรือที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการยกตัวอย่างโดยการเขียนบนกระดานดำ การใช้การ์ดเป็นสื่อการสอนหรือการใช้สื่อมัลติมีเดียต่างๆและควรใช้สีแดงหรือสีอื่นๆทำสัญลักษณ์ทิศทางของเส้นขีด ในกลยุทธ์นี้การที่ผู้เรียนสามารถพูดชื่อของเส้นขีดที่ปรากฏในตัวอักษรจีนได้ถือเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์

กลยุทธ์ที่ 2 วิธีการขีดเส้นขีด นอกจากการสอนให้ผู้เรียนรู้จักชื่อของเส้นขีดแล้ว ในขณะเดียวกันผู้สอนควรอธิบายทิศทางการจรดปลายดินสอหรือปากกาในการเขียนเส้นขีดอย่างละเอียด ตัวอย่างเช่น เส้นแนวขวางจะต้องเริ่มจากซ้ายไปขวา เส้นแนวตั้งจะเริ่มจากบนลงล่าง เส้นตัววัดซ้ายจะเริ่มจากซ้ายบนลงล่างตัววัดไปทางซ้าย เส้นตัววัดขวาจะเริ่มจากขวาบนลงล่างตัววัดไปทางขวา เส้นตัววัด

เล็กๆจากซ้ายบนไปขวาล่างซึ่งจากซ้ายไปขวาหรือจากขวาไปซ้ายและเส้นตัววัดขึ้น จากปิดปากกาจากด้านล่างซ้ายไปขวาบน ฯลฯ เวลาฝึกคัดผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนฝึกใน 田字格 สมุดตารางสี่เหลี่ยมที่ใช้คัดอักษรจีนเพื่อช่วยในการกำหนดขนาดของเส้นขีดแต่ละเส้น นอกจากนี้ยังสามารถฝึกกับสมุดแบบฝึกคัดตามรอยประเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นชินกับทิศทางของเส้นขีด

กลยุทธ์ที่ 3 วิธีการฝึกฝนเส้นขีด เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเขียนอักษรจีนได้ถูก วิธี สามารถแบ่งได้เป็น 6 วิธีย่อย ดังนี้

- วิธีย่อยที่ 1 วิธีหาเส้นขีดที่เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น 口 目 田 ให้ใช้ปากกาสีแดงกำกับเส้นขีดที่เหมือนกันในกลุ่มอักษรจีนสามตัวนี้คือเส้นขีด 横折 (㇇)

- วิธีย่อยที่ 2 วิธีแยกส่วน วิธีนี้จะช่วยผู้เรียนในเรื่องโครงสร้างการประกบกันของเส้นขีด ยกตัวอย่างเช่น 大 天 木 สามารถแยกส่วนเป็นเส้นขีดใด

- วิธีย่อยที่ 3 วิธีนับลำดับขีด วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเขียนเส้นขีดนั้นๆมากขึ้นและสามารถใช้พจนานุกรมจีนในการหาคำศัพท์ได้สะดวกขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในกลุ่มตัวอักษรจีน 你好 再见 吗 ให้ผู้เรียนบอกจำนวนขีดของอักษรจีนต่อไปนี้ ในกลุ่มตัวอักษรจีน 几 门 口 心 五 ให้ผู้เรียนหาจำนวนเส้นขีดที่เยอะที่สุด หรือน้อยที่สุดหรือเท่ากัน

- วิธีย่อยที่ 4 วิธีประกบกันของเส้นขีด วิธีนี้ผู้สอนจะยกตัวอย่างเส้นขีดบางขีดที่สามารถนำมาประกบกันเป็นตัวอักษรจีนตัวใหม่ให้ผู้เรียนฝึกคาดเดา ยกตัวอย่างเช่น เส้นขีด 撇 (丿) กับเส้นขีด 捺 (㇇) สามารถประกบกันเป็นตัวอักษรจีน 人 入 八 เป็นต้น

- วิธีย่อยที่ 5 วิธีเพิ่ม-ลดเส้นขีด วิธีนี้ทำให้ผู้เรียนทราบว่า อักษรจีนตัวใดที่เพิ่มหรือลดเส้นขีดแล้วสามารถกลายเป็นอักษรตัวอื่น วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของเส้นขีด ยกตัวอย่างเช่น ตัวอักษร 大 เมื่อเพิ่มเส้นขีด 横 (一) จะกลายเป็นอักษรตัวใด ตัวอักษร 王 เมื่อลดเส้นขีด 横 (一) จะกลายเป็นอักษรตัวใด

- วิธีย่อยที่ 6 วิธีวิเคราะห์เส้นขีดที่มีความคล้ายกัน ยกตัวอย่างเช่น เส้นขีด 捺 (㇇) กับเส้นขีด 点 (丶) เส้นขีด 点 (丶) กับเส้นขีด 提 (㇇) เส้นขีด 竖钩 (丨) กับเส้นขีด 竖提 (㇇) เส้นขีด 捺 (㇇) กับเส้นขีด 竖弯钩 (㇇) เส้นขีด 横折 (㇇)

กับเส้นขีด横折钩 (丿) เส้นขีดที่คล้ายกันเหล่านี้ ถ้าผู้เรียนไม่รู้จักสังเกตและแยกแยะจะทำให้เขียนผิดได้ง่าย ผู้สอนจำเป็นต้องแยกกลุ่มตัวอักษรจีนที่มีเส้นขีดเหล่านี้ และอธิบายให้ชัดเจน

การสอนลำดับขีด

นพพิชญ์ ประหวั่น (2004 : 24) กล่าวว่าอักษรจีนตั้งแต่สองขีดขึ้นไป มักเกิดปัญหาในการเขียนลำดับขีด ลำดับขีดของตัวอักษรจีนกับรูปอักษรจีนมีความเกี่ยวข้องกัน อยู่มาก สำหรับคนที่เรียนรู้ตัวอักษรจีนช่วงแรกอาจรู้สึกว่ อักษรจีนมีความซับซ้อน แต่ในความเป็นจริงแล้วอักษรจีนมี หลักการเขียนพื้นฐานคือ เส้นขวางก่อนเส้นตั้ง (十, 木) เส้นซ้ายก่อนเส้นขวา (八, 天) เส้นบนก่อนเส้นล่าง (三, 京) จากซ้ายไปขวา (地, 做) จากนอกเข้าไป ใน (月, 同) จากนอกเข้าไปในเสร็จแล้วจึงปิด (日, 国) ส่วนกลางก่อนสองข้าง (小, 水) หลักการเหล่านี้ดูเหมือน ง่ายต่อการเข้าใจแต่สำหรับผู้เรียนชาวไทยที่ไม่เคยสัมผัส กับตัวอักษรจีนและไม่มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรจีน เพียง แค่ได้ฟังหลักการพื้นฐานเหล่านี้เพียงอย่างเดียวอาจส่งผลให้เกิด ความสับสนในทิศทางของการจรดปลายปากกา ตัวอย่าง เช่น หลักการเส้นขวางก่อนเส้นตั้ง ถ้าหากผู้สอนแนะนำตัว อักษรจีน 十 และ 木 แน่ใจว่าง่ายสำหรับการทำความเข้าใจ แต่เมื่อแนะนำตัวอักษรจีน 王 อาจเกิดความเข้าใจ ผิดว่าลำดับขีดคือ 横-横-横-竖 (一 一 一 |) ซึ่งเป็น หลักการเขียนที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นในการสอนการเขียนลำดับ ขีด ผู้สอนควรเริ่มจากการวิเคราะห์โครงสร้างของอักษร จีนตัวนั้นๆเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นค่อยจำแนกส่วน ประกอบแต่ละส่วนตามหลักการเขียนพื้นฐานที่ได้กล่าว ไปแล้วข้างต้น ยกตัวอย่างเช่น ในการสอนลำดับขีดของ อักษรจีนโครงสร้างเดี่ยว 王 สามารถแยกส่วนประกอบ ได้เป็นสามส่วนคือ 一 / 十 / 一 ตามลำดับ หลังจากนั้นทำ ตามหลักการเส้นบนก่อนเส้นล่าง จึงได้ลำดับขีดที่ถูกต้อง คือ 横-横-竖-横 (一 一 | 一) หรืออักษรจีนโครงสร้าง เดี่ยว 土 สามารถแยกส่วนประกอบได้เป็นสองส่วนคือ 十 / 一 หลักจากนั้นทำตามตามหลักการเส้นบนก่อน เส้นล่างจึงได้ลำดับขีดที่ถูกต้องคือ 横-竖-横 (一 | 一)

อักษรจีนบางตัวมีเส้นขีดและรูปร่างคล้ายกัน แต่ลำดับขีดแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ตัวอักษร 力 มี ลำดับขีดคือ 横折钩-撇 (丿 丿) ตัวอักษร 九 มีลำดับ

ขีดคือ 撇-横折弯钩 (一 丿) อักษรจีนสองตัวนี้ได้รับ ผลกระทบจากทิศทางการจรดปลายปากกาจากจุด 钩 ใน เส้น 横折钩 (丿) ของตัว 力 หันไปด้านใน ซึ่ง หมายความว่าหลังจากยกปลายปากกาแล้วทิศทางของ ปลายปากกาจะไปต่อที่เส้น 撇 ซึ่งจะสะดวกต่อการเขียน แต่ในทางกลับกันจุด 钩 ในเส้น 横折弯钩 (丿) ของ ตัว 九 หันไปด้านนอก ซึ่งหมายความว่าหลังจากยกปลาย ปากกาแล้วทิศทางของปลายปากกาจะไม่จรดต่อที่เส้น ไหนอีก จึงจำเป็นต้องเขียนเส้นขีด 撇 (丿) ก่อนเส้น ขีด 横折弯钩 (丿) นั้นเอง

กลยุทธ์ในการสอนลำดับขีด

กลยุทธ์ที่ 1 วิธีการเขียนบนกระดานดำแจจแจง ลำดับขีดให้ผู้เรียน ยกตัวอย่างเช่น 丿 丿 丿 丿 วิธีนี้ สามารถเชื่อมโยงไปถึงหลักการเขียนพื้นฐานของอักษร จีนหรือผู้สอนอาจเขียนตัวอักษรจีนบนกระดานดำแล้วใช้ ปากกาสีแดงกำหนดลำดับของขีดของแต่ละขีด

กลยุทธ์ที่ 2 วิธีการฝึกเขียนลำดับขีด สามารถ แบ่งได้เป็น 4 วิธีย่อย 1) การพูดปากเปล่า ผู้สอนกำหนด ตัวอักษรจีนให้ผู้เรียนพูดชื่อเส้นขีดเรียงไปตามลำดับขีด ที่ถูกต้อง 2) การกำหนดลำดับตัวเลขลำดับขีดลงในภาพ ตัวอักษรจีน โดยผู้สอนอาจใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียทำให้ ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น 3) ผู้สอนกำหนดตัวอักษรจีน โดยให้ผู้เรียนตอบลำดับที่อยู่ในเส้นขีดของตัวอักษรหรือ ถามโดยการกำหนดชื่อเรียกของเส้นขีดว่าอยู่ในลำดับใด 4) อธิบายเหตุผลของการเขียนลำดับขีด โดยให้ผู้เรียนใช้ การคิดวิเคราะห์ตามหลักการเขียน เช่นตัวอักษร 主 มีวิธี เขียนที่ถูกต้องอย่างไรพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลเพื่อทบทวน ความเข้าใจของผู้เรียนอีกครั้ง

การสอนอักษรจีนโครงสร้างเดี่ยว

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชาวไทยเข้าใจในอักษรจีน โครงสร้างเดี่ยวได้มากขึ้น ประการที่ 1 ผู้สอนต้องแนะนำ รูปร่าง ของตัวอักษรจีน คำอ่าน และการเขียนที่ถูกต้อง ประการที่ 2 ให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายและการใช้ตัวอักษร จีนเหล่านั้น ยกตัวอย่างเช่น เมื่อสอนคำว่า 日 ควรอธิบาย ไปถึงกำเนิดอักษรจีน 甲骨文 (iǐǎgǔwén) โดยการ วาดรูปวงกลมสองวงซ้อนกันพร้อมทั้งให้ผู้เรียนอ่านออก เสียงและสอนการเขียน นอกจากนี้ควรชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึง

ความหมายที่เกี่ยวกับดวงอาทิตย์จากอักษรตัวอื่นหรือคำศัพท์คำอื่น เช่น 星期日 หมายถึง วันอาทิตย์ เน้นย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าความหมายที่ใช้กันทั่วไปของ 日ว่าเกี่ยวกับวันเวลาหรือแสงสว่าง เช่น คำว่า 明 หมายถึง แสงสว่าง เป็นต้น ถึงแม้ว่าการสอนตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียวจะเริ่มต้นจากการจำเป็นรูปภาพ แต่อย่างไรก็ตามการเรียนตัวอักษรจีนผู้เรียนควรเรียนรู้ทั้งสามด้านคือ รูป เสียง และความหมาย



ภาพ 1 จาก <https://www.blockdit.com/posts/5ecde3bf4e97dd3fca306643>

กลยุทธ์ในการสอนอักษรจีนโครงสร้างเดียว

กลยุทธ์ที่ 1 การยกตัวอย่างอักษรจีนโครงสร้างเดียว สามารถประยุกต์ใช้ได้หลายวิธี ยกตัวอย่างเช่น การวาดภาพเพื่อสื่อความหมายตัวอักษร เช่น ตัวอักษร 木 หมายถึง ต้นไม้ ผู้สอนอาจวาดต้นไม้ 1 ต้นโดยมี 木 แผงอยู่ในรูปภาพหลังจากนั้นใช้บัตรคำที่เป็นตัวอักษรโครงสร้างเดียวเพื่อเป็นการทบทวนอีกครั้ง

กลยุทธ์ที่ 2 การอธิบายอักษรจีนโครงสร้างเดียว หลังจากผู้เรียนเข้าใจรูป เสียงและความหมายของตัวอักษร ขั้นตอนสุดท้ายคือการเขียน เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าอักษรจีนมีต้นกำเนิดมาจากอักษรภาพจนวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะที่สำคัญ 5 ประเภทคือ ประเภทที่ 1 อักษร象形 (xiàngxíng) เช่น 日 月 目 木 人 ประเภทที่ 2 อักษร指事 (zhǐshì) เช่น 上 下 本 寸 甘 ประเภทที่ 3 อักษร会意 (huìyì) เช่น 休 及 史 ประเภทที่ 4 อักษร形声 (xíngshēng) เช่น 静 闻 姿 碧 ประเภทที่ 5 ภาษาจีนมีอักษรจีนตัวเต็ม (繁体字) และอักษรจีนตัวย่อ (简体字) ทั้ง 2 ประเภทนี้ยังสามารถแยกเป็นอักษรโครงสร้างเดียวและอักษรโครงสร้างรวมได้ (Zhang Jingxian 2005:18)



ภาพ 2 จาก <https://sites.google.com/site/upajak025/taw-xaksr>

กลยุทธ์ที่ 3 การสาธิตวิธีเขียนตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียว หลังจากผู้เรียนเข้าใจรูปและเสียงของอักษรนั้นๆแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการให้ผู้เรียนฝึกเขียนเนื่องจากตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียวขึ้นอยู่กับหลักการเขียนพื้นฐาน ดังนั้นการเขียนตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียวควรฝึกเขียนเส้นขีดและลำดับขีดให้ต่อเนื่องและในขณะที่เขียนผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนพูดชื่อของเส้นขีดเรียงตามลำดับหรือให้ผู้เรียนฝึกในสมุดคัดจีน

กลยุทธ์ที่ 4 การฝึกอักษรจีนโครงสร้างเดียว วิธีนี้สามารถแยกออกได้เป็น 4 วิธีย่อยคือ 1) วิธีการกำหนดคือกำหนดให้ผู้เรียนหาตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียวจากตัวอักษรจีนโครงสร้างรวม ยกตัวอย่างเช่น หาอักษร 马 จากอักษรจีนเหล่านี้ 妈 吗 玛 骂 码 驾 2) วิธีวิเคราะห์ คือให้ผู้เรียนแยกส่วนประกอบของตัวอักษรจีนโครงสร้างรวมที่เหลือเป็นตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียว วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียวมากขึ้นรวมถึงโครงสร้างการประกอบกันของตัวอักษรอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น อักษรจีนเหล่านี้เกิดจากจากการประกอบกันของส่วนประกอบใด 爸 早 的 动 加 忘 3) วิธีจัดกลุ่มตัวอักษร วิธีนี้ผู้สอนควรยกตัวอักษรจีนโครงสร้างเดียวที่เคยสอนก่อนหน้านี้มาให้ผู้เรียนลองจับคู่ว่าอักษรจีนตัวไหนสามารถประกอบกันขึ้นเป็นอักษรโครงสร้างรวมตัวใหม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น 父 巴 女 也 广 木 子 4) วิธี การสร้างคำใหม่ ยกตัวอย่างเช่น 大 สามารถนำไปคู่กับอักษรตัวไหนแล้วเกิดคำศัพท์ใหม่ขึ้น 人 门 马 车 牙 山

การสอนหมวดนำอักษรจีนและส่วนประกอบอักษรข้าง

โดยทั่วไปแล้วผู้คนเรียกส่วนประกอบอักษรข้างเป็นส่วนประกอบในการสร้างตัวอักษรจีน แต่ในความเป็น

จริงความหมายของส่วนประกอบอักษรข้าง (偏旁) และ หมดนำอักษรจีน (部首) ไม่ได้เหมือนกันทั้งหมด ส่วน ประกอบอักษรข้างเกิดจากอักษรจีนโครงสร้างรวมที่อาศัย การประกอบกันขึ้นระหว่างเส้นขีดและหน่วยโครงสร้างใน การประกอบกันขึ้นมา ส่วนหมดนำในอักษรจีนมีไว้เพื่อจัด ระบบคลังคำศัพท์ในพจนานุกรม เพื่อสะดวกในการสืบค้น ความหมายของคำศัพท์แบบแยกเป็นหมวดหมู่ เนื่องจาก หมดนำอักษรจีนบางชนิดมีบทบาทสำคัญกับตัวอักษร จีนบางตัวจึงเรียกส่วนนี้ว่า หมดนำ ถึงแม้โดยทั่วไปแล้ว หมดนำจะสามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบด้านข้าง ได้ แต่สำหรับส่วนประกอบด้านข้างแล้วจะมีส่วนน้อยที่ สามารถใช้เป็นหมดนำได้ หมดนำในอักษรจีนจะแสดง ถึงความหมายของคำและความหมายนั้นอาจมีการเชื่อมโยง กับความหมายของส่วนประกอบอักษรข้างด้วย แต่สำหรับ ส่วนประกอบอักษรข้างนั้นมีทั้งที่แสดงถึงความหมาย เสีย และบางส่วนใช้แค่เป็นส่วนประกอบร่วมของตัวอักษรจีน เท่านั้น ไม่ได้แสดงถึงความหมายใดๆในตัวอักษร ดังนั้นจึง ไม่สามารถกล่าวได้ว่า ส่วนประกอบอักษรข้าง (偏旁) และหมดนำอักษรจีน (部首) มีความหมายเหมือนกัน ทั้งหมด

หมดนำอักษรจีนไม่เพียงแต่เป็นส่วนประกอบที่ สำคัญของตัวอักษรจีนแต่ละตัว แต่ยังบ่งบอกความหมาย ในตัวอักษรจีนและใช้ในการค้นหาคำศัพท์ในพจนานุกรม เพราะฉะนั้นการสอนเรื่องหมดนำอักษรจีน ไม่เพียงแต่ ช่วยให้ผู้เรียนเชี่ยวชาญในการใช้พจนานุกรมจีน ปลุกฝัง ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองแล้ว นั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดคือ การให้ผู้เรียนเข้าใจความ หมายของหมดนำอักษรจีนที่พบเจอบ่อยในแต่ละชนิด เข้าใจถึงกฎเกณฑ์การสร้างตัวอักษรจีน รู้จักตัวอักษรจีน เพิ่มขึ้นในระยะเวลาอันสั้น (Zhang Hesheng, 2006:136)

กลยุทธ์ในการสอนหมดนำอักษรจีนและส่วนประกอบ อักษรข้าง

1. ชื่อเรียกหมดนำอักษรจีน

ลักษณะของหมดนำอักษรจีนวิระชาติ วงษ์สัจ จา (วิระชาติ วงษ์สัจจา 2008:136) ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1.หมดนำอักษรจีน หมายถึง คำ ที่มีความ หมายในตนเองและสามารถเขียนเดี่ยวๆได้ เช่น 女, 门, 口, 车 เป็นต้น 2. หมดนำอักษรจีนที่ไม่อิสระ คือ หมดนำอักษร

ที่มีความหมายในตนเอง แต่ไม่สามารถเขียนเดี่ยวๆได้จะ ต้องประกอบกับส่วนอื่นถึงจะถือเป็นคำ เช่น หมดนำ 艹 : 草字头 (cǎozìtóu) มีความหมายเกี่ยวข้องกับ ต้นไม้ใบหญ้า : 草 หมายถึง หญ้า, 花 หมายถึง ดอกไม้, 茶 หมายถึง ชา ; หมดนำ 讠 : 言字旁 (yánzìpáng) มีความหมายเกี่ยวข้องกับ ภาษา คำพูด : 说 หมายถึง พูด, 读 หมายถึง อ่าน, 语 หมายถึง ภาษา; หมดนำ 扌 : 提手旁 (tíshǒupáng) มีความ หมายเกี่ยวข้องกับมือหรือการกระทำต่างๆ : 打 หมายถึง ตี เป็นต้น ในกระบวนการเรียนขั้นต้นนั้นไม่จำเป็นต้องให้ ผู้เรียนท่องจำชื่อของหมดนำอักษรจีนแต่ควรให้ผู้เรียนฟัง และเขียนหมดนำอักษรจีนนั้นขึ้นด้วยตนเอง การทำเช่น นี้เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับผู้เรียนในการวิเคราะห์ อักษรจีนโครงสร้างรวมต่อไป

2. การเขียนหมดนำอักษรจีน

การเขียนหมดนำอักษรจีนควรเชื่อมต่อการ สอนการเขียนลำดับขีด ควรให้ผู้เรียนดูวิธีเขียนลำดับขีด ของหมดนำอักษรจีน พร้อมทั้งพูดถึงชื่อของลำดับขีด นั้นๆ ในขณะเดียวกันควรเน้นย้ำผู้เรียนเกี่ยวกับหมด นำอักษรจีนที่ปรากฏอยู่ด้านข้างซ้ายและด้านข้างขวา ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงของลำดับขีด ยกตัวอย่างเช่น 牛 : 牛字旁 (niúzìpáng) ใน ตัว อักษร 牧, 物 ; 土 : 提土旁 (títǔpáng) ใน ตัว อักษร 地, 场 จะเห็นได้ว่าเมื่อนำหมดนำอักษรจีนเหล่านี้มาใช้ เป็นส่วนประกอบของอักษรข้างของอักษรจีน ลักษณะ ลำดับขีดจะเปลี่ยนแปลงไป

3. ตำแหน่งที่พบบ่อยของหมดนำอักษรจีน

ผู้สอนควรอธิบายตำแหน่งที่พบบ่อยของ หมดนำอักษรจีน เช่น หมดนำ 攵 : 反文旁 (fǎnwénpáng) มักอยู่ตำแหน่งด้านขวาของตัว อักษรจีน 放, 政, 故 ; หมดนำ 扌 : 提手旁 (tíshǒupáng) มักอยู่ตำแหน่งด้านซ้ายของตัวอักษร จีน 打, 提, 扔 ; หมดนำ 艹 : 草字头 (cǎozìtóu) มักอยู่ด้านบนบนตำแหน่งของตัวอักษร จีน 药, 芒, 芳 ; หมดนำ 火 : 火字底 (huǒzìdǐ) มักอยู่ตำแหน่งด้านล่างของตัวอักษร จีน 热, 煮, 然 ; การสอนด้วยวิธีนี้เพื่อเป็นการเน้น ย้ำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตตัวอักษรจีนที่มักมีส่วนประกอบของ หมดนำเหล่านี้ปรากฏอยู่

4. หมวดนำอักษรจีนที่แสดงชนิดของความหมาย หมวดนำอักษรจีนสามารถแสดงชนิดของความหมายในตัวอักษรซึ่งอาจจะระบุถึงขอบเขตความหมายหรือมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งของ สรรพสิ่งต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น 女: 女字旁 (nǚzìpáng) มีความเกี่ยวข้องกับเพศหญิง 日: 日字旁 (rìzìpáng) มีความเกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ ในบางครั้งอาจมีความสัมพันธ์ทางอ้อม เช่น ส่วนประกอบของ 才: 提手旁 (tíshǒupáng) อาจเกี่ยวข้องกับมือหรือกับการกระทำต่างๆ ดังที่เหยียนเหวินหมิง (Yan Wenming 2006:325) กล่าวไว้ว่า การคัดสรรภาพจำและเลือกหยิบจุดเด่นที่ชัดเจนที่สุดของสิ่งที่ตาเห็นแล้วมุ่งสื่อสารถ่ายทอดสารนั้นออกมาเป็นตัวอักษรที่เสมือนภาพไปสู่ผู้รับสารให้เข้าใจตรงกันนั้นเป็นเสมือนกระบวนการขัดเกลาต้องอาศัยประสบการณ์ตรงและพื้นฐานในชีวิต ในกระบวนการสอนส่วนประกอบนั้นควรจะให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการให้เหตุผลแบบอุปนัยของส่วนประกอบนั้นให้ชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนจินตนาการออกถึงความหมายของตัวอักษรจีนนั้นๆ

กลยุทธ์ในการสอนอักษรจีนโครงสร้างรวม

กลยุทธ์ที่ 1 วิธีอ่านออกเสียง ส่วนประกอบอักษรข้างไม่สามารถแยกออกจากการเรียนตัวอักษรจีนได้ ล้วนต้องผ่านการจำแนกส่วนประกอบออกมาจากอักษรจีนโครงสร้างรวม ยกตัวอย่างเช่น เมื่อผู้เรียนเรียนเรื่องส่วนประกอบอักษรข้างผู้สอนควรแนะนำชื่อของส่วนประกอบต่างๆ และแบ่งโครงสร้างส่วนประกอบให้ชัดเจน หลังจากนั้นค่อยประกอบตัวอักษรไปที่ละขั้นตอน

กลยุทธ์ที่ 2 วิธีการฝึกเขียนลำดับขีด จำเป็นต้องสอนการเขียนลำดับขีดอย่างชัดเจนตั้งแต่ลำดับขีดขั้นพื้นฐาน ผู้สอนควรให้ผู้เรียนพูดชื่อลำดับขีดแรกจนถึงลำดับขีดสุดท้ายของตัวอักษรรวมถึงหลักการเขียนพื้นฐาน หากใช้กระบวนการสอนในลักษณะนี้ก็จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในการเขียนลำดับขีด เข้าใจวิธีการเขียนได้อย่างชัดเจนแล้วยังสามารถจำส่วนประกอบของอักษรจีนได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนควรเน้นย้ำผู้เรียนถึงลักษณะของอักษรจีนโครงสร้างรวมที่มักเขียนผิดเนื่องจากการเขียนอักษรจีนผิดบ่อยและผิดซ้ำในจุดเดิม ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้นจะมีผลต่อการเขียนอักษรจีนในอนาคต (Wang Ning 1997, 25)

กลยุทธ์ที่ 3 วิธีการรวมตัวอักษร ให้ผู้เรียนนำส่วนประกอบของโครงสร้างเดียวที่เคยเรียนมาแล้วนำมาประกอบเป็นตัวอักษรใหม่ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตำแหน่งที่ปรากฏของส่วนประกอบได้อย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกันยังสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงโครงสร้างของตัวอักษรจีนตั้งแต่สองส่วนขึ้นไป ยกตัวอย่างเช่น ส่วนประกอบข้างอักษรจีน 亻: 单人旁 (dānrénpáng) ที่เกี่ยวกับคนมักจะปรากฏอยู่ด้านซ้ายของตัวอักษร ถ้านำไปประกอบกับอักษรจีนโครงสร้างเดียว 也 冂 十 จะได้เป็นตัวอักษรจีน 他 们 什 ตามลำดับ

กลยุทธ์ที่ 4 วิธีการจำแนกส่วนประกอบอักษรข้างที่คล้ายคลึงกัน ยกตัวอย่างเช่น 示: 示字旁 (shìzìpáng) เป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวกับความยินดี ความเชื่อ การบูชาเทพหรือการแสดงออกทางความรู้สึก 衤: 衣字旁 (yīzìpáng) เป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย สังเกตได้ว่าส่วนประกอบ 2 ตัวนี้ ถ้าผู้เรียนไม่ระมัดระวังจะทำให้เขียนส่วนประกอบผิดและทำให้ตัวอักษรจีนนั้นไม่มีความหมาย เพราะฉะนั้นผู้สอนควรจำแนกคำที่มีส่วนประกอบคล้ายคลึงกันและให้ผู้เรียนฝึกจำแนกรวมถึงวิเคราะห์ที่มาของความหมายในตัวอักษรจีนนั้นๆ ด้วยตนเอง

บทสรุป

กลยุทธ์การสอนตัวอักษรจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทยเป็นการวางแผนในระยะแรกเริ่มที่ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงเนื่องจากการให้ความสำคัญกับตัวอักษรจีนตั้งแต่เรื่องการสอนเส้นขีด การสอนลำดับขีด หมวดนำอักษรจีนส่วนประกอบอักษรข้าง อักษรจีนโครงสร้างเดียวไปจนถึงอักษรจีนโครงสร้างรวม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนตัวอักษรจีน กลยุทธ์ในการสอนเส้นขีดและลำดับขีดผู้สอนควรเน้นให้ความสำคัญกับชื่อของเส้นขีด ลำดับเส้นขีด ทิศทางการลากเส้น วิธีการฝึกฝนที่หลากหลายและการฝึกคัดในสมุดคัด 田字格 กลยุทธ์ในการสอนหมวดนำอักษรจีนและส่วนประกอบอักษรข้างจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาจีน เพราะถ้าผู้เรียนสามารถบอกถึงขอบเขตความหมายของส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งในตัวอักษรจีนได้ ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จนสามารถต่อยอดไปถึงอักษรจีนโครงสร้างเดียวและอักษรจีน

โครงสร้างรวม ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงระหว่างตัวอักษร
เก่าและตัวอักษรใหม่ที่มีส่วนประกอบเดียวกันได้ ทั้งหมดนี้
สอดคล้องกับโจวจี๋เจียน (Zhou Jian, 2007 pp. 107-116)
ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนตัวอักษรจีนควรสอนตาม
กฎเกณฑ์ของตัวอักษรจีน เริ่มต้นจากเส้นขีดพื้นฐาน ให้
ความสำคัญกับลำดับเส้นขีด จำเป็นต้องฝึกตามตัวอย่าง
และคัดลายมือ สอนโครงสร้างของตัวอักษรจีน สอนตาม
ขั้นตอนเส้นขีด ส่วนประกอบ อักษร ความรู้เดิมเป็นพื้น
ฐานของความรู้ใหม่ ควรมีการเชื่อมโยงระหว่างตัวอักษร

เก่าและตัวอักษรใหม่ที่มีส่วนประกอบเดียวกัน นอกจากนี้
นี้ผู้สอนควรมีการเน้นใช้ตัวอักษรจีนพื้นฐานที่พบเจอบ่อย
เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นชิน เน้นย้ำผู้เรียนถึงลักษณะ
ข้อผิดพลาดของตัวอักษรจีนที่มักเขียนผิด เนื่องจากการ
เขียนตัวอักษรจีนผิดบ่อยและผิดซ้ำในจุดเดิม ถ้าไม่ได้รับ
การแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้นจะมีผลต่อการเขียนตัวอักษรจีนใน
อนาคต ดังนั้นถ้าผู้สอนมีการวางแผนการเรียนตัวอักษร
จีนอย่างเป็นขั้นตอนจะทำให้การจัดการเรียนการสอนตัว
อักษรจีนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น



Reference

- Chinese characters. (2021). Retrieved from <https://sites.google.com/site/upajak025/taw-xaksr>
- Hesheng, Z. (2006). *Teaching a language like this: language key elements*. Beijing: The Commercial Press. (in Chinese)
- Jian, Z. (2007). *Concepts and methods of Chinese teaching*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press. (in Chinese)
- Jiantang, H. (2004). *Chinese character culture*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press. (in Chinese)
- Jing, W. (2009). *An analysis of the writing errors of Chinese characters by Japanese and Korean students*. Xuzhou: School of Language Sciences. (in Chinese)
- Jingxian, Z. (2004). *Chinese characteristic tutorial*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press. (in Chinese)
- Liping, F. (1998). *A summary of the research on the cognitive Laws of Chinese Characters*. "Teaching Chinese in the World", Issue 3. (in Chinese)
- Ning, W. (1997). *Outline of Chinese characters*. Beijing: Science Press. (in Chinese)
- Prawan, N. (2004). *Strokes order of Chinese characters*. Bangkok: Tridsadee press. (in Thai)
- Piromlertamorn, P. (2012). *A study of common errors in the Chinese writing of students from the Chinese major Faculty of Humanities and Social Sciences at Burapha University*. Chonburi: Burapha University. (in Thai)
- Promsurin, W. (2019). *The competence in memorizing and extracting Chinese character structures of students in basic Mandarin*. Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Tao, X. (2009). *Multimedia reproduction of Chinese character source context*. Academic paper: Department of Chinese, Guangxi Normal University. (in Chinese)
- The evolution of Chinese characters. (2021). Retrieved from <https://www.blockdit.com/posts/5ecde3bf4e97dd3fca306643>
- The Royal Academy Dictionary online. (2011). Retrieved from <http://www.royin.go.th/dictionary/>

- Wasinanon, N., & Wasinanon, S. (2019). A study of the common misrepresentation of Chinese characters 1st year students of Huachiew Chalermprakiet University. *Ramkhamhaeng Humanities*, 38(1), 85-100. (in Thai)
- Watthanawelu, N. (2018). A study of common errors in the Chinese writing for Thai learners: A case study of the 1st year students in Chinese language program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkhla University. *Chinese Studies Journal Kasetsart University*, 11(1), 283-314. (in Thai)
- Wenming, Y. (2006). *History of Chinese Civilization (Vol.1)*. Beijing: Peking University Press. (in Chinese)
- Wongsajja, W. (2008). *Chinese characters*. Bangkok: Tridsadee press. (in Thai)
- Yang, L., & Ninpan, M. (2011). The development of drill executrices on Chinese writing Skill of fourth grade students. *Journal of Arts humanities and Social sciences, Silpakorn University*, 11(2), 526. (in Thai)

